

تاریخ امتحان: ۹۹/۱۰/۱۵
مدت امتحان: ۷۵ دقیقه
نام درس: علوم و فنون ادبی

سوالات امتحانی نیمسال اول
سال تحصیلی ۹۹-۱۴۰۰
دیرستان کوثر
نام دبیر: نظری

نام: _____
نام خانوادگی: _____
نام پدر: _____
پایه و رشته تحصیلی: دوازدهم انسانی

بارم	نمره به عدد:	نمره به حروف:	ردیف
			<p>به نام خدایی که همه را می بیند و دیده نمی شود</p> <p>الف - سبک شناسی (۲ نمره)</p> <p>۱- درستی و نادرستی هر یک از عبارات های زیر را مشخص کنید. (۰/۷۵)</p> <p>الف) در عصر بیداری، در ساختار و ترکیب دستوری سخن، جمله هایی که با طبیعت زبان هم آهنگ تر باشد، به کار نمی رفت.</p> <p>ب) نگرش شاعران و نویسندگان نسبت به جهان بیرون تغییر یافت و از جزئی نگری و عینیت گرایی به کلی نگری و ذهنیت گرایی روی آورد.</p> <p>پ) شاعرانی که بیشتر به زبان مردم عادی شعر می گفتند، به آرایه های بیانی و بدیعی و سنت های ادبی کمتر پای بند بودند</p> <p>د- شاعران دوره بیداری تخیلات شاعران پیشین را به کار نمی بردند</p> <hr/> <p>۲- سروده زیر را بخوانید و یک ویژگی ادبی و و یک ویژگی فکری برای آن بنویسید (۰/۵)</p> <p>تا چند زنی نعره که قانون خدا کو؟ گوش شنوا کو؟ کو آنکه دهد گوش به عرض فقرا کو گوش شنوا کو؟</p> <hr/> <p>۳- با توجه به درون مایه های شعر عصر بیداری و بازگشت، شعر زیر را بررسی نمایید. (ذکر مورد کافیت (۱/۵))</p> <p>آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی تا مگر به دست آرم دامن وصالش را در محیط طوفان زا ماهرانه در جنگ است فرخی ز دل و جان می گند در این محفل دست خود زجان شستم از برای آزادی می دَوم به پای سر در قفای آزادی ناخدای استبداد با خدای آزادی دل نثار استقلال جان فدای آزادی</p> <hr/> <p>۴- علت کم توجهی به کاربرد جمله ها و ترکیب های زبانی در سبک بیداری چیست؟ «ذکر دو مورد کافی است» (۰/۵)</p> <hr/> <p>ب - موسیقی شعر</p> <p>۵- واژه «روزافزون» را یک بار با حذف همزه و یک بار بی همزه، تقطیع هجایی کنید. (۰/۵)</p> <p>الف) (با حذف همزه: _____) ب) (بدون حذف همزه: _____)</p> <hr/> <p>۶- ضمن یافتن وزن بیت ها بیان کنید که کدامیک از بیت های زیر را می توان به دو صورت سامان داد و تقطیع به ارکان کرد؟ دلیل خود را بنویسید. یکی از آنها را به هر دو صورت تقطیع هجایی کنید (۲)</p> <p>الف) (دنیا نیرزد آنکه پریشان کنی دلی/ زنهار بد نکن که نکرده است عاقلی</p> <p>ب- شاید اگر آفتاب و ماه نتابند / پیش دو ابروی چون هلال محمد پ- دی شیخ با چراغ همی گشت گرد شهر / کز دیو و دد ملولم و انسانم آرزوست</p> <hr/> <p>۷- از میان بیت های زیر کدام بیت وزنی ناهمسان دارد؟ و کدام وزن هم سان؟ وزن یک بیت ناهمسان را بنویسید (۱/۵)</p> <p>الف) (ترک گدایی مکن که گنج بیابی / از نظر رهروی که در گذر آید ب) (بیاعاشقی را رعایت کنیم / زیاران عاشق حکایت کنیم</p>

ج) نه من خام طمع عشق تو می ورزم و بس که چو من سوخته در خیل تو بسیاری هست

پ) گشت یکی چشمه ز سنگی جدا / غلغله زن، چهره نما، تیزپا

۸- در بیت زیر اختیارات شاعری و نوع اختیارات شاعری را مشخص کنید. (۱)

به طرب حمل مکن سرخی رویم که چو جام خون دل عکس برون میدهد از رخسارم

۹- وزن بیت زیر کدام است؟ (۰/۵)

الف) فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن .
ب) مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلاتن
پ) مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلاتن .
ت) فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن

۱۰- وزن بیت زیر در کدام گزینه درست آمده است؟ (۰/۵)

الف- فعلاتن- فعلاتن- فاعلن
ب- فاعلاتن- فاعلاتن- مفاعلن- فع لن
ج- مستفعل- فاعلات- فع لن
د- مستفعلن- مفاعل- مستفعلن

۱۱- بیت زیر را تقطیع هجایی کنید و پایه های آوایی، وزن شعر و نشانه های هجایی را به طور کامل بنویسید و وزن آن را مشخص کنید (۲)

معاشران گره از زلف یار باز کنید شبی خوش است بدین قصه اش دراز کنید

۱۲- کدام گزینه با مصراع دردی که مرا هست به مرهم نفروشم هم وزن است؟ (۰/۵)

الف- عقل کجا پی برد شیوه ی سودای دل
ب- گو خلق بدانند که من عاشق و مستم
ج- مژده بده مژده بده یار پسندید مرا
د- مرده بدم زنده شدم گریه بدم خنده شدم

ج- زیبایی شناسی

۱۳- نوع لف و نشر را در ابیات زیر مشخص کنید. در بیت اول نشر دوم را مشخص کنید و در بیت دوم لف اول را (۱/۵)

الف) آن که ز ابرو و مژه تیروکمانی دارد / چشم ها کرده سپیه قصد جهانی دارد

ب- گر دهدت روزگار، دست و زبان زینهار هرچه بدانی مگوی، هرچه توانی مکن

۱۴- در کدام یک از ابیات زیر آرایه تضاد و کدام تناقض وجود دارد؟ آن را مشخص کنید و توضیح دهید (۱)

الف- گروهی سر به سر گویای خاموش ولی چون بحر در بر کرده خاموش
ب- غم با لطف تو شادمانی گردد عمر از نظر تو جاودانی گردد

۱۵- در هر کدام از ابیات گروه الف کدام آرایه ادبی گروه ب وجود دارد (یک آرایه اضافی است) (۱)

هر کو نظری دارد با یار کمان ابرو / باید که سپر باشد پیش همه پیکان ها
به شهر عشق منم شهریار چون حافظ / منم که شهره شهرم به عشق ورزیدن
شاه ترکان سخن مدعیان می شنود / شرمی از مظلمه خون سیاوشش باد
مستانه کاش در حرم و دیر بگذری / تا قبله گاه مومن و ترسا کنم تو را

ب- تلمیح - لف و نشر - تناقض - مراعات نظیر - تضمین

د- تحلیل نظم و نثر

۱۶- متن زیر را از نظر قلمرو ادبی و زبانی دوره بیداری تحلیل نمایید. (برای هر قلمرو دو مورد) (۱)

باری چه دردسر بدهم؟ آن قدر گفت و گفت و گفت تا ما را به این کار واداشت. حالا که می بیند آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده، تمام آن حرف ها یادش رفته، تا یک فراش قرمز پوش میبیند، دلش می تپد. تا به یک ژاندار چشمش

می افتد، رنگش می پرد. هی میگوید امان از همنشین بد

۱۷- قصیده زیر از فرخی را بخوانید و آن را در سه سطح زبانی، ادبی و فکری بررسی کنید (هر سطح دو مورد) (۱/۵)
آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی / دست خود ز جان شستم از برای آزادی
تا مگر به دست آرم دامن وصالش را / می دوم به پای سر در قفای آزادی
در محیط طوفان ز ماهرانه در جنگ است / ناخدای استبداد با خدای آزادی
دامن محبت را گر کنی ز خون رنگین / می توان تو را گفتن پیشوای آزادی

۱۸- کدام شاعر دوره بازگشت به قصیده سرایی به سبک شاعران خراسانی و عهد سلجوقی پرداخت؟ (۰/۲۵)
الف) سعدی شیرازی   ب) فروغی بسطامی   ج) صبای کاشانی   د) مجمر اصفهانی

۱۹- شعر دوره بازگشت و بیداری برای برقراری ارتباط با توده مردم چه شیوه ای را انتخاب کرد؟ (۰/۵)

۲۰- توضیح زیر به معرفی کدام شخصیت می پردازد؟ (۰/۲۵)
«از شاعران شاخص دوره بازگشت و بیداری است که او را به سبب آزادی خواهی به زندان انداختند».

۲۱- جاهای خالی را با واژگان مناسب پر کنید. (۱)
الف) اقدام مهم فرهنگی خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی تأسیس عمارت ..... در تبریز است.
ب) قالب ..... که پیش از این در خدمت ستایش فرمانروایان بود، کمرنگ شد و ..... که زبان دل و عشق بود، گسترش یافت.
پ) سبک عراقی به مدت ..... سال، سبک غالب متون ادب فارسی بود

**دخترم، وجود نازکت آزرده گزند مباد
نظری**

صفحه ۱

نام و نام خانوادگی:

ردیف

نام درس:

تاریخ امتحان:

بارم

